

Učební osnova – Estetické vzdělávání
Obor veřejnosprávní činnost (68-43-M/01)

Beroun 15. 5. 2025

Manažerská akademie Beroun
Manažerská akademie, soukromá střední škola
Tovární 66 | 26601 Beroun
tel.: **+420 311 611 888** | e-mail: **info@maberoun.cz**

IČ: **71340734** | IZO: 651027888 | Datová schránka: **ba2s7si**

Tovární 66 Beroun
„jako doma“

www.maberoun.cz

Hodinová dotace

Ročník studia	Počet hodin v týdnu
1. ročník	2
2. ročník	2
3. ročník	3
4. ročník	3
Celkem	10

Estetické vzdělávání

Cílem estetického vzdělávání je utvářet kladný vztah k materiálním a duchovním hodnotám, snažit se přispívat k jejich tvorbě i ochraně. Vytvořený systém kulturních hodnot pomáhá formovat postoje žáka a je obranou proti snadné manipulaci a intoleranci. Estetické vzdělávání se podílí rovněž na rozvoji sociálních kompetencí žáků. K dosažení tohoto cíle přispívá i jazykové vzdělávání v mateřském jazyce, a naopak estetické vzdělávání prohlubuje znalosti jazykové a kultivuje jazykový projev žáků. Literární výchova kromě výchovy ke čtenářství, rozboru a interpretace uměleckých děl vede i k celkovému přehledu o hlavních jevech a pilířích v české a světové literatuře. Poznání textu slouží rovněž k vytváření rozmanitých komunikačních situací, v nichž probíhá dialog žáků s texty a učitelem i mezi žáky navzájem. Žáci jsou vedeni i k esteticky tvořivým aktivitám.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- uplatňovali ve svém životním stylu estetická kritéria;
- chápali umění jako specifickou výpověď o skutečnosti;
- chápali význam umění pro člověka;
- správně formulovali a vyjadřovali své názory;
- přistupovali s tolerancí k estetickému cítění, vkusu a zájmu druhých lidí;
- podporovali hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a měli k nim vytvořen pozitivní vztah;
- získali přehled o kulturním dění;
- uvědomovali si vliv prostředků masové komunikace na utváření kultury.

Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výuce jsou voleny vhodné výchovné a vzdělávací strategie, které pomáhají žákům zvládnout klíčové kompetence.

Klíčové kompetence	Označení kompetence
Kompetence k učení	1
Kompetence k řešení problémů	2
Kompetence komunikativní	3
Kompetence sociální a personální	4
Kompetence občanské	5
Kompetence pracovní a k podnikavosti	6
Kompetence digitální	7

Učitel organizuje pro žáky návštěvy filmových a divadelních představení, výstav, exkurze do nejruznějších kulturních institucí (knihovny, galerie, muzea), rozvíjí tím jejich estetické cítění a vytváří prostor pro diskusi, analýzu a formulování závěrů. (3, 4, 5)

Učitel organizuje práci žáků ve skupinách. (4, 5)

Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví). (1, 5)

Učitel vede žáky k tomu, aby v předmětu český jazyk a literatura využili svých znalostí a dovedností z oblasti digitálních technologií, např. při získání a zpracování informací za účelem vypracování referátů, projektových úkolů apod. (2, 7)

Žák je veden tak, aby byl schopen vést diskuzi a obhajobu vlastních názorů, např. při poslechových činnostech. (3)

Žák je veden tak, aby si uvědomoval nutnost vzájemné tolerance a zdvořilostní principy komunikace. (3)

Žák je veden tak, aby získal při výchovných koncertech a návštěvách divadelních představení do povědomí pravidla chování a společenské etikety. (5)

Žák je veden tak, aby se zapojil do kulturního dění, taktéž aby znal význam našich kulturních tradic a hodnotu našeho kulturně-historického dědictví. (5)

Žák je veden k důrazu na rozvoj osobních kvalit – citlivě vnímat umění a okolní svět v souvislostech, porovnávat a kriticky i kultivovaně hodnotit vytvořené artefakty, kooperovat s ostatními členy skupiny. Vytváří podmínky pro psychosociální poznávání a sebepoznávání, motivuje k vytváření hodnotných vztahů k lidem, sobě samému, přírodě a umění. Prohlubuje kulturní rozhled a zájem o umění. (2,3,4)

Učitel vede žáky k systematickému používání školního online výukového prostředí, například zadáváním vhodných domácích úkolů či vkládání studijních materiálů. (1, 6, 7)

Učitel seznamuje žáky s novými digitálními technologiemi a aplikacemi, podporuje je v jejich využívání, zároveň je vede ke kritickému posuzování přínosů a rizik. (2, 7)

1. ročník – Estetické vzdělávání

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
Žák: - uvědomí si funkci umění v lidském životě a specifika literatury; - rozezná umělecký text od neuměleckého; - vyjádří vlastní prožitky z recepce daných uměleckých děl; seznámí se s literární teorií, uvědomí si možnosti přístupu k literárnímu dílu a jeho porozumění; - efektivně a samostatně využívá informačních zdrojů; - propojuje znalost literárních pojmů s analýzou konkrétních literárních ukázek - vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi; - text interpretuje a debatuje o něm; - konkrétní literární díla klasifikuje podle základních druhů a žánrů;	UMĚNÍ A ESTETIKA - umění jako specifická výpověď o skutečnosti - aktivní poznávání různých druhů umění našeho i světového, současného i minulého, v tradiční i mediální podobě - estetická funkce a její specifika	Člověk a digitální svět Člověk a svět práce Člověk a životní prostředí Občan v demokratické společnosti
	ZÁKLADY LITERÁRNÍ VĚDY A POETIKY - základy literární vědy: literární teorie, literární historie a literární kritika - rovina tematická, kompoziční a jazyková - literární druhy, žánry a subžánry - metody interpretace textu	Občan v demokratické společnosti Člověk a digitální svět

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v nabídce kulturních institucí; - vysvětlí specifičnost nejstarších literárních památek; orientuje se ve významných literárních památkách nejstaršího světového písemnictví; - seznámí se s významnými osobnostmi antického dramatu, poezie a prózy; - chápe specifické prostředky dramatu a vysvětlí jeho strukturu; - seznámí se se středověkými písemnými památkami evropských zemí a jejich národními hrdiny; rozpozná a pojmenuje podstatné rysy středověkého písemnictví; - orientuje se v žánrové rozrůzněnosti středověkého písemnictví; identifikuje staroslověnský a staročeský text, - aktivně propojuje souvislosti mezi historickou událostí, literárním dílem a jeho autorem; - vymezí pojem renesanční člověk, jeho vztah k umění a světu a dokáže ho na literárním díle, konkrétním příkladě, doloží návaznost renesance na antickou kulturu; - posoudí rozdíl mezi středověkem a novověkem v umění - vysvětlí pojem humanismus; seznámí se s významnými osobnostmi evropské renesance a českého humanismu; - charakterizuje barokní přístup ke světu a Bohu a chápe ho v kontrastu k době renesanční; - seznámí se s významnými literárními osobnostmi pobělohorských Čech; najde v textu rysy baroka, porovná je s prvky renesančního umění - analyzuje text a popíše prvky klasicistního dramatu; - popíše prvky osvícenství v porovnání s předchozími náhledy na svět 	STAROVĚKÁ LITERATURA <ul style="list-style-type: none"> - literárně-historický kontext - starověká orientální literatura - Bible - antika - Řecko a Řím: epika, lyrika, drama, filozofie 	Občan v demokratické společnosti Zeměpis Člověk a společnost
	STŘEDOVĚKÁ LITERATURA <ul style="list-style-type: none"> - hrdinská epika, dvorská lyrika - legendy a liturgické texty - staroslověnské písemnictví - kroniky - sociální satira, 1. české drama - literatura doby husitské 	Občan v demokratické společnosti Zeměpis Člověk a společnost
	RENESEANCE A HUMANISMUS <ul style="list-style-type: none"> - specifika renesančního umění a literatury - literárně-historický kontext - národní lit. památky, vybraní představitelé a díla - český humanismus 	Občan v demokratické společnosti Zeměpis Člověk a společnost Cizí jazyk
	BAROKO <ul style="list-style-type: none"> - specifika barokního umění a literatury - baroko v české literatuře: oficiální a exulantská literatura 	Občan v demokratické společnosti Zeměpis Člověk a společnost Cizí jazyk
	KLASICISMUS A OSVÍCENSTVÍ <ul style="list-style-type: none"> - klasicistní umění: vyšší a nižší styl - osvícenská filosofie, encyklopedisté 	Občan v demokratické společnosti Zeměpis Člověk a společnost Cizí jazyk

2. ročník – Estetické vzdělávání

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
Žák: - charakterizuje významná díla preromantismu a romantismu, zdůvodní životní postoj romantika, charakterizuje romantické prostředí; rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře - orientuje se v etapách obrodného procesu české kultury a dokáže vystihnout cíle jednotlivých období; - časově zařadí autory českého romantismu a tematicky vymezí jejich díla; samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování liter. děl, na konkrét. případech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu, charakterizuje realistickou metodu a její přerůstání v naturalismus; orientuje se v tématech a žánrech světového a českého realismu a naturalismu a pozná jejich významné tvůrce; - při interpretaci liter. textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře liter. textu, liter. žánrech a literárněvědných termínech - vymezí jednotlivé básnické generace druhé poloviny 19. stol. a charakterizuje jejich zaměření; vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná	PREROMANTISMUS A ROMANTISMUS VE SVĚTOVÉ LITERATUŘE: <ul style="list-style-type: none"> - něm. hnutí Sturm und Drang - národní literatury - jejich významní představitelé a díla 	Občan v demokratické společnosti Člověk a společnost
	NÁRODNÍ OBROZENÍ A JEHO VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI <ul style="list-style-type: none"> - generace Dobrovského - generace Jungmanna 	Člověk a společnost Český jazyk
	ČESKÝ ROMANTISMUS <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika českého romantismu - jeho představitelé a typická díla 	Člověk a digitální svět Člověk a životní prostředí
	REALISMUS A NATURALISMUS VE SVĚTOVÉ LITERATUŘE <ul style="list-style-type: none"> - historické souvislosti, typický lit. hrdina, znaky - představitelé národních literatur a jejich stěžejní díla 	Člověk a svět práce Člověk a společnost
	GENERACE ČESKÝCH SPISOVATELŮ 2. POL. 19. STOLETÍ <ul style="list-style-type: none"> - májovci, ruchovci a lumírovci: program, představitelé a jejich díla 	Občan v demokratické společnosti
	REALISMUS A NATURALISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE <ul style="list-style-type: none"> - historická próza - venkovská próza - realistické drama - autoři a díla naturalismu 	Člověk a svět práce Člověk a společnost
	MODERNÍ UMĚLECKÉ SMĚRY PŘELOMU 19. A 20. STOLETÍ <ul style="list-style-type: none"> - prokletí básníci - impresionismus, symbolismus, dekadence, 	

inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny) - tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje	- vitalismus, secese	
---	----------------------	--

3. ročník – Estetické vzdělávání

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
Žák: - chápe rozdíl v individualitě tvůrce a jeho ovlivnění společenskou situací, objasní rozdíly mezi fiktivním a reálným světem a popíše, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí - rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu - pozná základní světová i česká díla vycházející ze zážitku první světové války, jejich autenticitu i dobovou teozovitost; - pochopí avantgardu jako odmítnutí i rozvinutí tradice, jako nadčasovou modernu i dobové gesto; identifikuje její levicové směřování, projevy v různých druzích umění v různých zemích - identifikuje nejen autory, ale i nové vyjadřovací prostředky; přečte a charakterizuje několik základních děl; navštíví divadelní představení - vnímá proměny románové formy a rozliší klasickou románovou formu od experimentu	GENERACE BUŘIČŮ - historické souvislosti, představitelé a jejich stěžejní díla	Občan v demokratické společnosti
	TÉMA 1. SVĚTOVÉ VÁLKY V ČESKÉ I SVĚTOVÉ LITERATUŘE - různé přístupy k tématu, analýza textů	Člověk a společnost
	AVANTGARDNÍ UMĚLECKÉ SMĚRY VE SVĚTOVÉ LITERATUŘE - předchůdci avantgardních směrů - futurismus, kubismus, dadaismus, surrealismus, expresionismus: představitelé, tvůrčí metody, stěžejní díla - tvorba vlastních textů avantgardními metodami	
	ČESKÁ AVANTGARDA A MEZIVÁLEČNÁ POEZIE - Devětsil a jeho představitelé - proletářská poezie, poetismus, surrealismus - Osvobozené divadlo - Reflexivní a meditativní poezie	Člověk a společnost
	SVĚTOVÁ MEZIVÁLEČNÁ PRÓZA A DRAMA - představitelé národních literatur a jejich dílo, ztracená generace, tradiční a experimentální próza	
	ČESKÁ MEZIVÁLEČNÁ PRÓZA A DRAMA - pátečníci, společenská próza, psychologická próza, expresionismus, katolická próza – charakteristika vývoje české	Občan v demokratické společnosti

- seznámí se s hlavními proudy meziválečného dramatu; chápe rozmanitost divadelních forem;	literatury, představitelé a jejich díla	
--	---	--

4. ročník – Estetické vzdělávání

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší různé literární přístupy k válečnému tématu, je schopen vysvětlit specifickou motivaci vzniku konkrétních textů, uvědomuje si mezní situace, jež přinesl holokaust i počátek jaderného věku - porovnává literární a filmovou podobu vybraných textů - chápe podstatu existenciálních otázek - vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury - chápe rozdílnosti generačního protestu v evropské a americké literatuře; - vnímá v dílech střet tradičního světa s moderním - vysvětlí specifčnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny) - seznámí se s nejdůležitějšími uměleckými osobnostmi, jejich stěžejními díly, přiřadí tato díla 	<p>TÉMA 2. SVĚTOVÉ VÁLKY VE SVĚTOVÉ LITERATUŘE</p> <ul style="list-style-type: none"> - různé přístupy k tématu války - hrdinství, kritika, osobní svědectví - představitelé a jejich díla, filmové a divadelní adaptace 	Člověk a společnost
	<p>VÝVOJ SVĚTOVÉ LITERATURY PO ROCE 1945 – POEZIE, PRÓZA, DRAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - existencialismus - neorealismus, absurdní drama - generační protesty - beatnické hnutí, Rozhněvaní mladí muži - formální experimenty - nový román, magický realismus, postmodernismus - výrazné osobnosti národních literatur a jejich díla 	Člověk a společnost
	<p>TÉMA 2. SVĚTOVÉ VÁLKY V ČESKÉ LITERATUŘE</p> <ul style="list-style-type: none"> - různé přístupy k tématu války - hrdinství, kritika, osobní svědectví - představitelé a jejich díla, filmové a divadelní adaptace 	Člověk a společnost
	<p>VÝVOJ ČESKÉ LITERATURY PO ROCE 1945 - POEZIE, PRÓZA, DRAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - historické souvislosti - oficiální, samizdatová a exilová literatura - hlavní představitelé, stěžejní díla 	Člověk a společnost
	<p>VÝVOJOVÉ TENDENCE V ČESKÉ LITERATUŘE PO ROCE 1989</p> <ul style="list-style-type: none"> - vývoj knižního průmyslu - rozrůzněnost literatury 	Občan v demokratické společnosti

<p>do odpovídajícího směru a vystihne jejich význam; - chápe vliv historických událostí na vývoj a rozdělení české kultury po roce 1948, poznává projevy nesvobody v umění a literatuře; - rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým - získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl, ovládá přehled nejvýznamnějších uměl. proudů s jejich charakter. rysy; - formuluje své čtenářské a divácké preference</p>	- nová generace autorů	
	SYSTEMATIZACE STŘEDOŠKOLSKÉHO UČIVA: (prohlubování znalostí a dovedností)	Člověk a digitální svět
	a) literárněvědecký kontext díla: forma, druh, žánr, téma, kompozice, jazyk	
	b) historický kontext díla a autora: umělecké směry, jejich chronologický vývoj, typické znaky, představitelé a stěžejní díla	Člověk a společnost
	c) analýza textů: umělecké prostředky, autorský styl, kompozice, téma	
	d) maturitní četba - prezentace knihy s vlastním rozbořem a hodnocením	Člověk a digitální svět